

XUẤT KHẨU LAO ĐỘNG VIỆT NAM THỜI ĐỔI MỚI và HỘI NHẬP

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

XUẤT KHẨU LAO ĐỘNG VIỆT NAM
THỜI ĐỔI MỚI VÀ HỘI NHẬP
(*Sách chuyên khảo*)

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Lưu Văn Hưng

Xuất khẩu lao động Việt Nam thời đổi mới và hội nhập : Sách chuyên khảo / Lưu Văn Hưng. - H. : Từ điển Bách khoa, 2011. - 326tr. : hình vẽ, bảng ; 21cm

Thư mục: tr. 289-306. - Phụ lục: tr. 307-326

ISBN 9786049005510

1. Xuất khẩu lao động 2. Thời kì đổi mới 3. Việt Nam 4. Sách chuyên khảo

331.1209597 - dc14

TBE0015p-CIP

TS. LƯU VĂN HÙNG

XUẤT KHẨU LAO ĐỘNG VIỆT NAM
THỜI ĐỔI MỚI VÀ HỘI NHẬP
(*Sách chuyên khảo*)

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRUNG TÂM HỌC LIỆU

NHÀ XUẤT BẢN TỬ ĐIỂN BÁCH KHOA

Lời giới thiệu

Hiện nay, xuất khẩu hàng hóa sức lao động, gọi tắt là xuất khẩu lao động, đang đóng một vai trò quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội ở nhiều nước trên thế giới, đặc biệt là đối với các nước đang phát triển dân đông, thu nhập thấp. Đối với Việt Nam, xuất khẩu lao động dưới hình thức đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng là hoạt động phù hợp với xu hướng phát triển kinh tế - xã hội, nhằm mở rộng và phát triển thị trường sức lao động, phù hợp với yêu cầu của quá trình đổi mới và hội nhập kinh tế quốc tế. Đây cũng là sự tất yếu phù hợp với xu thế hội nhập kinh tế quốc tế và tự do hóa kinh tế trong đó có sự tự do di chuyển của lao động trên phạm vi toàn cầu, nhất là khi Việt Nam đã là thành viên WTO. Xuất khẩu lao động là một chủ trương quan trọng của Đảng và Nhà nước, góp phần đào tạo nghề, giải quyết việc làm, tạo thu nhập cho người lao động, mang lại nguồn thu ngoại tệ cho đất nước; là một bộ phận của hợp tác quốc tế, góp phần củng cố quan hệ hữu nghị, hợp tác lâu dài với các nước.

Hoạt động xuất khẩu lao động của Việt Nam thời gian qua, nhất là từ năm 2000 trở lại đây, đã đạt được những kết quả quan trọng, giải quyết việc làm cho hàng chục nghìn lao động và thu về cho đất nước hàng tỷ đôla Mỹ mỗi năm, góp phần đáng kể trong việc nâng cao đời sống cho người lao động, xóa đói, giảm nghèo ở nhiều địa phương, v.v... Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực, hoạt động này thời gian qua còn bộc lộ nhiều hạn chế, kết quả chưa xứng với tiềm năng và thực tiễn phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Trong xã hội, quan điểm, nhận thức về hoạt động xuất khẩu lao động còn chưa thực sự thống nhất, có phần chậm đổi mới. Điều đó dẫn đến việc triển khai hoạt động này còn nhiều khó khăn, phát sinh các tiêu cực, rủi ro cả ở trong và ngoài nước, ảnh hưởng đến lợi ích của người lao động, doanh nghiệp đưa người lao động đi làm việc ở nước ngoài, chủ sử dụng lao động nước ngoài, v.v... Những vấn đề này đã ảnh hưởng tiêu cực tới mục tiêu, ý nghĩa của chủ trương xuất khẩu lao động của Đảng và Nhà nước ta và ít nhiều ảnh hưởng đến hình ảnh của Việt Nam trước cộng đồng quốc tế. Đó cũng là cơ để cho các thế lực thù địch lợi dụng xuyên tạc.

Thực tế đó đòi hỏi cần phải đổi mới quan điểm, cách nhìn nhận về hoạt động xuất khẩu lao động của nước ta cho phù hợp với yêu cầu và sự phát triển của thực tế hội nhập. Bên cạnh đó là đổi mới cách thức thực hiện đường lối, chủ trương sao cho đạt hiệu quả cao nhất để phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Cuốn sách chuyên khảo ***“Xuất khẩu lao động Việt Nam thời đổi mới và hội nhập”*** của tác giả Lưu Văn Hưng là một công

trình nghiên cứu tiếp cận toàn diện về hoạt động xuất khẩu lao động, làm rõ các vấn đề lý luận về xuất khẩu lao động trong hội nhập kinh tế quốc tế và vận dụng lý luận này vào tổng kết, đánh giá thực tiễn hoạt động xuất khẩu lao động của Việt Nam trong thời kỳ đổi mới, nhất là từ khi Việt Nam đẩy mạnh quá trình hội nhập kinh tế quốc tế. Trên cơ sở đó đưa ra quan điểm và giải pháp đẩy mạnh hoạt động xuất khẩu lao động khi Việt Nam hội nhập quốc tế toàn diện trong những năm tới. Từ đó, góp phần làm sáng tỏ lý luận về xuất khẩu lao động trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Nhà xuất bản Từ điển bách khoa

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ASEAN:	Hiệp hội các nước Đông Nam Á
CNH, HĐH:	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
DNXKLĐ:	Doanh nghiệp xuất khẩu lao động
GATS:	Hiệp định chung về thương mại dịch vụ
HNKTQT:	Hội nhập kinh tế quốc tế
HHSLĐ:	Hàng hóa sức lao động
HHSLĐXK:	Hàng hóa sức lao động xuất khẩu
KHCN:	Khoa học công nghệ
LĐNN:	Lao động nước ngoài
LĐT BXH:	Lao động, Thương binh và Xã hội
LĐXK:	Lao động xuất khẩu
NKHHSLĐ:	Nhập khẩu hàng hóa sức lao động
NKLD:	Nhập khẩu lao động
NLĐ:	Người lao động
QLLĐNN:	Quản lý lao động ngoài nước
SLĐ:	Sức lao động
TNCs:	Các công ty xuyên quốc gia
UBND:	Ủy ban nhân dân
XHCN:	Xã hội chủ nghĩa
XKHHSLĐ:	Xuất khẩu hàng hóa sức lao động
XKLD:	Xuất khẩu lao động
WTO:	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC HÌNH

<i>Hình 2.1</i>	Tăng trưởng số lượng LĐXK Việt Nam giai đoạn 1991 - 2010	131
<i>Hình 2.2</i>	Số lượng LĐXK Việt Nam tại một số thị trường chủ lực (2000 - 2009)	134
<i>Hình 2.3</i>	Số lượng LĐXK Việt Nam tại một số thị trường triển vọng Ma Cao, Trung Đông, châu Phi so với các thị trường chủ lực (2006 - 2009)	135
<i>Hình 2.4</i>	Tăng trưởng LĐXK nữ so với LĐXK cả nước (1996 - 2009)	137
<i>Hình 2.5</i>	Lao động lành nghề, trình độ cao so với tổng số LĐXK Việt Nam tại một số thị trường chính (1996 - 2006)	141
<i>Hình 2.6</i>	Số lượng LĐXK Việt Nam phân chia theo ngành nghề (1996 - 2007)	144
<i>Hình 2.7</i>	Biến động về số lượng LĐXK Việt Nam (giai đoạn 2000 - 2009)	151
<i>Hình 2.8</i>	Tổng số LĐXK và LĐXK lành nghề, trình độ cao tại các thị trường Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan, Malaysia (giai đoạn 1996 - 2006)	157

DANH MỤC CÁC BẢNG

<i>Bảng 2.1</i>	Tỷ lệ LĐXK so với số lao động được giải quyết việc làm trong nước (2000 - 2008)	138
<i>Bảng 2.2</i>	Tổng hợp số lượng người lao động đi làm việc ở nước ngoài theo ngành nghề (2000 - 2007)	155
<i>Bảng 2.3</i>	Tỷ lệ LĐXK Việt Nam bỏ trốn tại Đài Loan so với một số nước khác	159
<i>Bảng 2.4</i>	Số vụ vi phạm pháp luật về tuyển dụng lao động bất hợp pháp trong hoạt động XKLD do Cục QLLĐNN - Bộ LĐTBXH phát hiện và xử lý	167

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
• Lời giới thiệu	5
• Phần I:	
Cơ sở lý luận và thực tiễn của hoạt động xuất khẩu lao động trong hội nhập kinh tế quốc tế	13
I. Những vấn đề lý luận về xuất khẩu lao động	13
1. Những quan điểm, khái niệm liên quan tới xuất khẩu lao động	13
2. Khái niệm và các hình thức xuất khẩu hàng hóa sức lao động	33
3. Đặc điểm, vai trò của hoạt động xuất khẩu lao động	41
4. Nội dung và những yếu tố ảnh hưởng tới hoạt động xuất khẩu lao động	53
II. Sự cần thiết của hoạt động xuất khẩu lao động đối với Việt Nam trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế	87
1. Tính tất yếu của phân công và hiệp tác lao động quốc tế đối với Việt Nam trong HNKTQT	87
2. Yêu cầu giải quyết những vấn đề kinh tế - xã hội của Việt Nam trong quá trình HNKTQT	90
III. Kinh nghiệm hoạt động xuất khẩu lao động của một số nước trong khu vực châu Á và bài học rút ra đối với Việt Nam	102
1. Về phát triển thị trường	103
2. Về quản lý hoạt động của các DNXXKLĐ	104